

Parlamentul
Republicii Moldova

DC7 07 nr. 246
26 mai 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului

(nr. 95 din 12.04.2023)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat în titlu, în conformitate cu prevederile art. 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

I. Constatări generale

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin conținutul său normativ, proiectul de lege se încadrează în categoria legilor organice, fiind astfel incidente prevederile art. 72 din Constituția Republicii Moldova.

3. Domeniul de intervenție al proiectului îl constituie modificarea Legii nr. 263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului.

4. Potrivit Notei informative, scopul proiectului constă în *consolidarea gradului de protecție a drepturilor pacienților, ajustarea responsabilităților pacienților, racordarea prevederilor legale la standardele noi ce au apărut în timp și crearea unui cadru suplimentar de armonizare a sistemului național de sănătate la cerințele europene din domeniu, considerându-se că aceste adaptări vor induce nemijlocit la îmbunătățirea serviciilor de sănătate acordate populației.*

Principalele prevederi ale proiectului de lege se rezumă la adaptarea și concretizarea unor noțiuni din Legea nr. 263/2005, cu stabilirea unor drepturi și responsabilități pentru pacient, precum și clarificarea unor aspecte ce țin de consimțământul acestuia și a instituției reprezentării lui.

II. Referitor la procedura de înaintare a proiectului de lege, menționăm următoarele:

1. Potrivit prevederilor art.32 din Legea nr.100/2017, proiectul actului normativ, însoțit de Nota informativă, se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect. În acest sens, ținându-se cont de subiectul abordat, considerăm necesară prezentarea opiniei:

- Ministerului Sănătății, care în conformitate cu art. 10 alin.(1) din Legea nr. 10/2009, are ca atribuție elaborarea proiectelor de acte legislative și alte acte normative în domeniul sănătății și avizarea proiectelor de acte legislative și alte acte normative elaborate de alte autorități publice centrale privind activitățile cu impact asupra sănătății publice. Adițional, reținem că în corespundere cu prevederile Legii

nr.263/2005, ministerul vizat este responsabil de asigurarea dreptului pacientului de a participa la luarea deciziilor de sănătate; asigurarea dreptului pacientului la informare; de aspecte ce țin de consimțământul și modul de perfectare a acordului informat sau a refuzului benevol la intervenția medicală, etc. prin elaborarea de acte normative în acest sens;

- Avocatului Poporului, în temeiul art. 16 și art. 22 din Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului(Ombudsmanul), avînd în vedere că raporturile reglementate de prezentul proiect de lege (drepturile pacientului) reprezintă valori supreme – *dreptul la viață și la integritate fizică și psihică*, ce sunt garantate de Constituția Republicii Moldova;

- organizațiilor de pacienți și asociațiilor neguvernamentale, care potrivit alin.(4) al art.10 din legea vizată, participă la elaborarea politicii și programelor de sănătate.

2. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, la proiectul de act normativ se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate, precum și rezultatele consultărilor publice, iar conform art. 34 din Legea nr.100/2017, autorul proiectului asigură efectuarea expertizelor prevăzute de legislație *în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ*.

3. În același timp, apreciem necesar a menționa norma art. 58 din Regulamentul Parlamentului care stabilește că, proiectele de acte legislative și propunerile legislative înaintate de deputați se remit Guvernului spre avizare.

III. Observații de ordin juridic și tehnico-legislative

1. În scopul respectării principiilor activității de legiferare, statuate la **art. 3** din Legea nr. 100/2017, este necesar ca în Nota informativă a proiectului de lege să fie elucidat aspectul privind excluderea noțiunii de *"eroare medicală"*.

2. Potrivit art. 54 alin.(1) lit.c) din Legea nr. 100/2017, terminologia utilizată în proiectele actelor normative, este constantă și uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, corespunzător, la **pct. 3** se va face referință expresă la *"criteriile protejate"*. Totodată, cu titlu de recomandare, pentru a nu reproduce prevederile ce se regăsesc în alte acte normative în vigoare (în speță – *Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității*), conchidem că, autorul poate face uz de norma de la art. 55 alin. (1) din Legea nr. 100/2017.

3. Cu referire la completarea **art. 5** din Legea nr. 263/2005 ce privește drepturile pacientului, atragem atenția despre necesitatea formulării precise și clare a normelor, pentru ca pacientul să poată beneficia de aceste drepturi. Formulările lingvistice sunt aspectele cheie care vor determina comportamentul pacientului, rudei apropiate, dar și a lucrătorului medical, iar în redacția propusă de autor a formulărilor: *"Pacientul are dreptul la prevenirea bolilor"* (lit. f 1) și *"Pacientul are dreptul la timpul necesar și rezervat acordării serviciilor de sănătate"* (lit.r), comportă un caracter ambiguu și lacunar.

4. La **pct. 7** din proiect, se recomandă reformularea modificărilor propuse art.11 din Lege și stabilirea unui termen concret în care subiecții menționați la literele a)-d) alin.(1) din acest articol, sunt obligate să prezinte pacientului informațiile cu privire la volumul, tipurile și condițiile acordării serviciilor de sănătate, nivelul de acreditare a instituției medico-sanitare, licența și calificarea personalului angajat în prestarea serviciului de sănătate, astfel încît acesta să poată participa activ în realizarea actului medical.

5. În situația de referință, reținem că dreptul la viață și la integritate fizică și psihică reprezintă valori supreme, ce sunt garantate de Constituția Republicii Moldova. Dispozițiile constituționale privind drepturile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu tratatele la care Republica Moldova este parte, iar consolidarea drepturilor fundamentale ale omului în sistemul de sănătate este realizată de Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului nr. 263/2005.

Astfel, cu referire la erorile medicale, precum și excluderea din Lege a noțiunii *"eroare medicală"*, consemnăm că raporturile privind realizarea și apărarea drepturilor

fundamentale ale omului, inclusiv drepturile pacientului, sunt reglementate de legislația civilă, iar modalitatea de apărare a drepturilor individuale ale pacientului, în contextul erorii medicale (malpraxisului medical), se face prin repararea prejudiciilor.

În prezent, cadrul juridic național al sistemului *malpraxisului medical* în Republica Moldova este format de reglementări în domeniul sănătății, într-o măsură mai mică, și reglementări nespecifice domeniului sănătății, într-o măsură mai mare. Astfel, managementul malpraxisului medical este realizat de un cadru normativ reprezentat de *Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului nr. 263/2005, Legea cu privire la exercitarea profesiei de medic nr. 264/2005, Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68/2016; Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003, Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului (HG nr.192/2017, și alte acte normative care se referă la acest domeniu. Actele normative enumerate mai sus vizează elementele juridice necesare organizării și funcționării sistemului *malpraxisului medical*.*

Legea nr. 263/2005 stabilește condiția juridică în care prestatorul de servicii de sănătate realizează o conduită ilicită în raport cu pacientul, și anume **eroarea medicală**, care este definită ca fiind activitatea sau inactivitatea conștientă a prestatorului de servicii de sănătate, soldată cu moartea sau dauna cauzată sănătății pacientului din imprudență, neglijență sau lipsă de profesionalism. Această noțiune capătă particularizări în conformitate cu prevederile legislației contravenționale, civile și penale, corelative caracterului și conținutului faptei ilicite.

Respectiv, esența drepturilor individuale ale pacientului, în sensul protejării acestora reiese astfel și din reglementarea noțiunii vizate. Prin urmare, avînd în vedere că autorul nu a prezentat în Nota informativă, alăturată proiectului de lege, argumentele necesare privind necesitatea excluderii noțiunii de "*eroare medicală*", și luînd în considerare prevederile art. 65 din Legea nr. 100/2017, nefiind estimate efectele juridice produse, dar și cele viitoare, în raport cu excluderea acestei noțiuni, considerăm imperios necesar reexaminarea propunerii de suprimare a noțiunii, or prezentarea argumentelor de rigoare.

Asupra aspectelor de oportunitate a soluțiilor legislative propuse în prezentul proiect de lege urmează să se pronunțe Parlamentul în ședința plenară, iar adoptarea acestuia ține de competența exclusivă a Legislativului.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex.E.Dolință
Tel.: 820-554